

31993L0098

L 290/9

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

24.11.1993

**NÕUKOGU DIREKTIIV 93/98/EMÜ,
29. oktoober 1993,
autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja ühtlustamine**

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

- (4) käesoleva direktiivi sätteid ei mõjuta Berni konventsiooni artikli 14a lõike 2 punktide b, c ja d ega artikli 14a lõike 3 kohaldamist;

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 57 lõiget 2, artikleid 66 ja 100a,

- (5) Berni konventsioonis sätestatud minimaalne kaitse tähtaeg, s.o autori eluaeg ja 50 aastat pärast tema surma pidi tagama kaitse autorile ja tema järeltulijate kahele esimesele põlvkonnale; keskmine eluiga ühenduses on pikenenud ja nimetatud tähtaeg ei ole enam piisavalt pikk, et hõlmata kaht põlvkonda;

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

koostöös Euroopa Parlamendiga, ⁽²⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

- (6) teatavad liikmesriigid on pikendanud kaitse tähtaega üle 50 aasta pärast autori surma, et tasakaalustada maailmasõdade mõju autori teoste kasutamisele;

ning arvestades, et:

- (1) Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioonis ja teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsioonis (Rooma konventsioon) on sätestatud ainult osutatud õiguste kaitse miinimumtähtajad ning pikemate tähtaegade lubamise õigus on jäetud lepinguosalistele riikidele; teatavad liikmesriigid on seda õigust kasutanud; lisaks sellele ei ole teatavad liikmesriigid Rooma konventsiooni lepinguosalised;

- (7) teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitsmise tähtajaks on teatavad liikmesriigid kehtestanud 50 aastat pärast õiguspärast avaldamist või üldsusele edastamist;

- (2) sellest tulenevalt on autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaega reguleerivate siseriiklike õiguste vahel erinevusi, mis võivad takistada kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust ning moonutada konkurentsi ühisturul; siseturu tõrgeteta toimimiseks tuleks ühtlustada liikmesriikide õigusnormid, et sellega muuta kaitse tähtajad kogu ühenduses ühesugusteks;

- (8) vastavalt üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) Uruguay vooru läbirääkimisteks vastuvõetud ühenduse seisukohale peaks kaitse tähtaeg fonogrammitootjate puhul olema 50 aastat pärast esmakordset avaldamist;

- (3) ühtlustada ei tuleks mitte ainult kaitse tähtaegu vaid ka teatavaid rakenduskorraga seotud sätteid, näiteks seda, millist kuupäevast kaitse tähtaega arvutatakse;

- (9) ühenduse õiguskorraga kaitstavate õigusnormide üks üldisi põhimõtteid on kehtivate õiguste nõuetekohane arvestamine; seepärast ei tohi autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaegade ühtlustamise tagajärjeks olla praegu ühenduses õiguste omanikele tagatava kaitse vähenemine; selleks, et üleminekumeetmete mõju oleks minimaalne ja siseturg saaks tegelikult toimida, peaks kaitsetähtaegade ühtlustamine toimuma pika aja jooksul;

- (10) 17. jaanuari 1991. aasta teatise "Rohelise raamatu järelemeetmed. Komisjoni tööprogramm autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas" rõhutas komisjon vajadust tagada autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamisega kaitstuse kõrge tase, sest need õigused on intellektuaalse loominguga seotud esmavajalikud, ning tõi esile, et seliste õiguste kaitse tagab loomingulisuse säilimise ja arengu

⁽¹⁾ EÜT C 92, 11.4.1992, lk 6 ja EÜT C 27, 30.1.1993, lk 7.

⁽²⁾ EÜT C 337, 21.12.1992, lk 205 ja 27. oktoobri 1993. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT C 287, 4.11.1992, lk 53.

autorite, kultuuritööstuse, tarbijate ja ühiskonna kui ter-
viku huvides;

miinimumtähtaeg arvestades edaspidist ühtlustamist; käes-
olevas direktiivis nähakse ette selline edaspidine ühtlusta-
mine; kõnealused artiklid tuleks seepärast kehtetuks tun-
nistada;

- (11) tagamaks kaitstuse kõrget taset, mis vastaks samal ajal ka siseturu nõudmistele ja vajadusele luua ühenduses kirjan-
dusliku ja kunstilise loomingu harmoonilist arengut soo-
dustav õiguslik keskkond, peaks ühtlustatud kaitse tähtaeg
autoriõiguse puhul olema 70 aastat pärast autori surma või
70 aastat pärast seda, kui teos on õiguspäraselt üldsusele
kättesaadavaks tehtud, ning autoriõigusega kaasnevate
õiguste puhul 50 aastat alates sündmusest, millest arvesta-
takse tähtaja algust;
- (12) kogumikke kaitstakse Berni konventsiooni artikli 2 lõike 5
kohaselt siis, kui sisu valiku ja korralduse põhjal on nende
näol tegemist intellektuaalse loominguga; kõnealuseid
teoseid kaitstakse sellistena nagu nad on, ilma et see pii-
raks iga sellisesse kogumikku kuuluva teose autoriõigust;
seetõttu võib kogumikes sisalduvate teoste suhtes kohal-
dada spetsiifilisi kaitsetähtaegu;
- (13) alati kui autoritena on nimetatud üks või mitu füüsilist isi-
kut, tuleks kaitsetähtaeg arvutada pärast nende surma;
kogu teose või mõne selle osa autorsuse küsimus on fak-
tiline asjaolu, mille võivad otsustada liikmesriigi kohtud;
- (14) kaitsetähtaega tuleks arvestada alates Berni ja Rooma kon-
ventsioonide kohasele asjaomasele sündmusele järgnenud
aasta esimesest jaanuarist;
- (15) nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivis 91/250/EMÜ
arvutiprogrammide õiguskaitse kohta ⁽¹⁾ on sätestatud, et
liikmesriigid peavad kaitsma arvutiprogramme autoriõigu-
suga sama moodi nagu kirjandusteoseid Berni konvent-
siooni tähenduses; käesoleva direktiiviga ühtlustatakse
ühenduses kirjandusteoste kaitse tähtaeg; direktiivi
91/250/EMÜ artikkel 8, millega on ette nähtud kõigest
arvutiprogrammide kaitse tähtaega reguleeriv ajutine kord,
tuleks seega kehtetuks tunnistada;
- (16) nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiivi 92/100/EMÜ
(rentimis- ja laenutamiseõiguse ja teatavate autoriõigusega
kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas) ⁽²⁾
artiklitega 11 ja 12 on ette nähtud kaitse
- (17) fotode kaitse kord on liikmesriikides erinev; fotograafia-
teoste, eelkõige oma kunstiliste või kutsealaste omaduste
tõttu siseturul oluliste teoste kaitse tähtaja piisavaks üht-
lustamiseks tuleb määratleda käesoleva direktiiviga nõutav
algupärase tase; fotograafiateos Berni konventsiooni
tähenduses on algupärane, kui see on autori enda intellek-
tuaalne looming, mis kajastab tema isiksust ning sealjuu-
res ei võeta arvesse muid tingimusi, näiteks väärtust ega
otstarvet; muude fotode kaitsega peaks tegelema siseriiklik
õigus;
- (18) vältimaks erinevusi autoriõigusega kaasnevate õiguste
kaitse tähtaegades, tuleb kogu ühenduses kaitse tähtaja
arvestamiseks sätestada sama alghetk; esitamist, salvesta-
mist, ülekandmist, õiguspärast avaldamist ja õiguspärast
üldsusele edastamist, st autoriõigusega kaasneva õiguse
objekti kõigil võimalikel viisidel avalikkusele tajutavaks
muutmise mooduseid tuleks kaitse tähtaja arvutamisel
arvesse võtta olenemata sellest, millises riigis toimub kõne-
alune esitamine, salvestamine, ülekandmine, õiguspärane
avaldamine või õiguspärane üldsusele edastamine;
- (19) ringhäälinguorganisatsioonide õigused oma ringhäälingu-
saadete suhtes, mida edastatakse kaabel- või kaablita side-
vahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu, ei tohiks olla ala-
lised; seepärast tuleb kaitse tähtaega arvestada ainult
konkreetselt ringhäälingusaate esmaülekandest; käesolevat
sätet tuleks tõlgendada selliselt, et oleks välistatud uue
kaitse tähtaja alustamine, kui ühe ringhäälingusaate edas-
tus on varasemaga identne;
- (20) liikmesriikidele peaks jääma vabadus säilitada või kehtes-
tada muid autoriõigusega kaasnevaid õigusi, eelkõige seos-
es kriitiliste ja teaduslike väljaannete kaitsega; ühenduse
tasandil läbipaistvuse tagamiseks peavad liikmesriigid, kes
kehtestavad uusi autoriõigusega kaasnevaid õigusi, sellest
siiski komisjonile teatama;
- (21) tuleks täpsustada, et käesoleva direktiiviga teostatav üht-
lustamine ei kehti moraalsete õiguste suhtes;
- (22) teoste puhul, mille päritoluriik Berni konventsiooni tähen-
duses on kolmas riik ja mille autor ei ole ühenduse

⁽¹⁾ EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42.

⁽²⁾ EÜT L 346, 27.11.1992, lk 61.

kodanik, tuleks kaitse tähtaegu võrrelda tingimusel, et ühenduses kohaldatav tähtaeg ei ole pikem kui käesoleva direktiiviga kehtestatud;

- (23) kui õiguste omanikul, kes ei ole ühenduse kodanik, on rahvusvahelise kokkuleppe alusel õigus kaitsele, peaks autoriõigusega seotud õiguste kaitse tähtaeg olema sama, mis on ette nähtud käesoleva direktiiviga, kuid see ei tohiks olla pikem kui õiguse omaniku kodumaal kehtestatud tähtaeg;
- (24) tähtaegade võrdlemise tagajärjel ei tohiks liikmesriigid sattuda vastuollu oma rahvusvaheliste kohustustega;
- (25) siseturu tõrgeteta toimimiseks tuleks käesolevat direktiivi kohalda alates 1. juulist 1995;
- (26) liikmesriikidele peaks jääma vabadus võtta vastu sätteid kaitstud teoste ja muude kaitstud objektide kasutamist käsitlevate ja enne käesolevast direktiivist tulenevat kaitse tähtaja pikendamist sõlmitud lepingute tõlgendamise, kohandamise ja täiendava rakendamise kohta;
- (27) omandatud õiguste ja õiguspärase ootuste austamine on ühenduse õiguskorra osa; liikmesriigid võivad eelkõige sätestada, et teatavatel tingimustel ei tekita käesoleva direktiivi kohaselt taastunud autoriõigus ja sellega kaasnenud õigused tasu maksmise kohustust isikutele, kes kasutasid teoseid heausktselt ajal, mil sellised teosed olid üldkasutatavad,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Autori õiguste ajaline kehtivus

1. Berni konventsiooni artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunsti-teose autori õigused kehtivad autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma olemata kuupäevast, mil teos muutus õiguspärasele üldsusele kättesaadavaks.
2. Mitme autori loodud teose puhul arvutatakse lõikes 1 osutatud tähtaega viimase elusolnud autori surmast.
3. Anonüümse või pseudonüümi all loodud teose puhul on kaitse tähtaeg 70 aastat pärast seda, kui teos õiguspäraselt üldsusele avaldati. Kui autori kasutatud pseudonüüm ei jäta tema isiku suhtes kahtlust või kui autor avaldab oma isiku esimeses lauses osutatud aja jooksul, siis kohaldatakse siiski lõikes 1 osutatud kaitse tähtaega.

4. Kui liikmesriik näeb ette erisätteid, mis käsitlevad autoriõigust kollektiivse teose puhul või juriidilise isiku määramist õiguste omanikuks, arvutatakse kaitse tähtaeg vastavalt lõike 3 sätetele, välja arvatud juhul, kui teose kui sellise loonud füüsilised isikud on üldsusele avaldatud teose versioonis autoritena identifitseeritud. Käesolev lõige ei piira identifitseeritud autorite õigusi, kelle identifitseeritavat panust sellised teosed sisaldavad, ning sellise panuse suhtes kohaldatakse lõigete 1 ja 2 sätteid.

5. Kui teos avaldatakse köidete, osade, vihikute, numbrite või seeriatena ja kaitse tähtaeg algab hetkest, mil teos õiguspäraselt üldsusele avaldati, arvestatakse iga sellise elemendi kaitse tähtaega eraldi.

6. Kui teose kaitse tähtaega ei arvestata autori või autorite surmast ja teost ei ole üldsusele õiguspäraselt avaldatud seitsmekümne aasta jooksul pärast selle loomist, siis kaitse lõpetatakse.

Artikkel 2

Kinematograafilised ja audiovisuaalsed teosed

1. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri loetakse sellise teose autoriks või üheks selle autoritest. Liikmesriikidele jääb vabadus määrata teisi kaasautoreid.

2. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose kaitse tähtaeg lõpeb 70 aastat pärast järgmistest isikutest viimasena elus olnud isiku surma olemata sellest, kas need isikud on määratud kaasautoriks või ei: peamine režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja.

Artikkel 3

Autoriõigusega kaasnevate õiguste ajaline kehtivus

1. Esitajate õigused aeguvad 50 aastat pärast esituse kuupäeva. Kui esituse salvestus on õiguspäraselt avaldatud või kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt üldsusele edastatud, aeguvad õigused 50 aastat pärast esimese sellise avaldamise või esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

2. Fonogrammide tootjate õigused aeguvad 50 aastat pärast salvestuse tegemist. Kui fonogramm on õiguspäraselt avaldatud või

kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt üldsusele edastatud, aeguvad õigused 50 aastat pärast esimese sellise avaldamise või esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

3. Filmi esmasalvestuse tootjate õigused aeguvad 50 aastat pärast salvestuse tegemist. Kui film on õiguspäraselt avaldatud või kõnealuse ajavahemiku jooksul õiguspäraselt üldsusele edastatud, aeguvad õigused siiski 50 aastat pärast esimese sellise avaldamise või esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Termin "film" tähendab kinematograafilist või audiovisuaalset teost või liikuvaid pilte, koos heliga või ilma.

4. Ringhäälinguorganisatsioonide õigused aeguvad 50 aastat pärast ringhäälingusaate esmakordset edastamist kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu.

Artikkel 4

Varem avaldamata teoste kaitse

Isikule, kes pärast autoriõigusega antava kaitse aegumist esmakordselt avaldab või edastab õiguspäraselt üldsusele varem avaldamata teose, tagatakse autori majanduslike õiguste kaitsega samaväärne kaitse. Selliste õiguste kaitse tähtaeg on 25 aastat alates ajast, mil teos esmakordselt õiguspäraselt avaldati või üldsusele edastati.

Artikkel 5

Kriitilised ja teaduslikud väljaanded

Liikmesriigid võivad kaitsta avalikkusele kättesaadavaks saanud kriitilisi ja teaduslikke väljaandeid. Selliste õiguste kaitse maksimaalne tähtaeg on 30 aastat alates ajast, mil väljaanne esmakordselt õiguspäraselt avaldati.

Artikkel 6

Fotode kaitse

Fotosid, mis on algupärased, s.o mille puhul on tegemist autori enda intellektuaalse loominguga, kaitstakse vastavalt artiklile 1. Kaitse kohaldamise otsuse tegemisel ei kohaldata muid kriteeriume. Liikmesriigid võivad ette näha muude fotode kaitse.

Artikkel 7

Kaitse kolmandate riikide puhul

1. Kui teose päritoluriik Berni konventsiooni tähenduses on kolmas riik ja teose autor ei ole ühenduse kodanik, aegub liikmesriikides tagatava kaitse tähtaeg teose päritoluriigis tagatava kaitse aegumise kuupäeval, kuid see tähtaeg ei või olla pikem kui sätestatud artiklis 1.

2. Artiklis 3 sätestatud kaitse tähtaegu kohaldatakse ka õiguste omanike suhtes, kes ei ole ühenduse kodanikud, kui liikmesriigid neile seda kaitset pakuvad. Ilma et see piiraks liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, aegub liikmesriikides pakutava kaitse tähtaeg hiljemalt kuupäeval, mil aegub kaitse selles riigis, mille kodanik õiguste omanik on, ning see tähtaeg ei või olla pikem kui on sätestatud artiklis 3.

3. Kui liikmesriigis kehtis käesoleva direktiivi vastuvõtmise kuupäeval eelkõige rahvusvahelistest kohustustest tulenevalt pikem kaitse tähtaeg kui lõigetes 1 ja 2 osutatud sätetega ette nähtud, võivad nad sellise kaitse säilitada kuni sõlmitakse rahvusvahelised kokkulepped autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega antava kaitse tähtaegade kohta.

Artikkel 8

Tähtaegade arvutamine

Käesoleva direktiiviga ettenähtud tähtaegu arvutatakse nende aluseks olevale sündmusele järgneva aasta esimesest jaanuarist.

Artikkel 9

Moraalsed õigused

Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigusnorme, mis reguleerivad moraalseid õigusi.

Artikkel 10

Ajaline kohaldatavus

1. Kui artikli 13 lõikes 1 osutatud kuupäeval on liikmesriigis juba alanud kaitse tähtaeg, mis on pikem kui käesoleva direktiiviga ettenähtud vastav tähtaeg, ei lühenda käesoleva direktiivi mõju kõnealust kaitse tähtaega selles liikmesriigis.

2. Käesolevas direktiivis sätestatud kaitse tähtaegu kohaldatakse kõigi teoste ja kaitstavate objektide suhtes, mis on artikli 13 lõikes 1 osutatud kuupäeval vähemalt ühes liikmesriigis kaitstud autoriõigust või sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate siseriiklike sätetega või mis vastavad direktiivi 92/100/EMÜ kohase kaitse kriteeriumidele.

3. Käesolev direktiiv ei piira kasutamist, mis on toimunud enne artikli 13 lõikes 1 osutatud kuupäeva. Liikmesriigid võtavad vastu

eelkõige kolmandate isikute omandatud õiguste kaitseks vajalikud sätted.

4. Liikmesriigid ei pea kohaldama artikli 2 lõike 1 sätteid enne 1. juulit 1994 loodud kinematograafiliste ja audiovisuaalsete teoste suhtes.

5. Liikmesriigid võivad otsustada, millisest kuupäevast alates hakatakse kohaldama artikli 2 lõiget 1, kuid kohaldamise kuupäev ei tohi olla hiljem kui 1. juuli 1997.

Artikkel 11

Tehniline kohandus

1. Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks direktiivi 91/250/EMÜ artikkel 8.

2. Käesolevaga tunnistatakse kehtetuks direktiivi 92/100/EMÜ artiklid 11 ja 12.

Artikkel 12

Teatamise kord

Liikmesriigid teatavad komisjonile viivitamata kõigist valitsuse plaanidest kehtestada uusi autoriõigusega kaasnevaid õigusi ning edastavad ka nende õiguste kehtestamise põhjused ja nende kaitse kavandatava tähtaja.

Artikkel 13

Üldsätted

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi artiklite 1-11 täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 1. juulit 1995.

Kui liikmesriigid võtavad vastu need õigusaktid, lisavad nad nendes õigusaktidesse või nende õigusaktide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide tekstid.

2. Liikmesriigid kohaldavad artiklit 12 alates käesoleva direktiivi teatavakstegemise kuupäevast.

Artikkel 14

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 29. oktoober 1993

Nõukogu nimel

eesistuja

R. URBAIN